

Dato: 10. august 2025
Sagsnr.: 2024-14747
Dok.: 3517169

Notat om reguleringen af flagområdet i Grønland

1. Indledning

Den daværende formand for Naalakkersuisut har ved brev af 25. september 2024 anmodet om overtagelse af flagområdet. Brevet er vedlagt som bilag. Anmodningen er ved e-mail af den 26. maj 2025 blevet fastholdt af det nuværende Naalakkersuisut.

Justitsministeriet har på den baggrund – og efter aftale og drøftelse med Formandens Departement – udarbejdet nærværende notat og identificeret den relevante lovgivning på området.

Nedenfor beskrives indledningsvis under pkt. 2 rammerne efter lov om Grønlands Selvstyre (herefter selvstyreloven) for selvstyrets overtagelse af flagområdet. Herefter redegøres der i pkt. 3 for reguleringen på flagområdet, herunder de love og administrative forskrifter der på nuværende tidspunkt er gældende for Grønland.

2. Selvstyrelovens regler for overtagelse af sagsområder

Efter selvstyrelovens § 2, stk. 1, kan Grønlands Selvstyre bestemme, at de sagsområder, der fremgår af lovens bilag, skal overgå til selvstyret. Sagsområder, der fremgår af bilagets liste I, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret, jf. lovens § 3, stk. 1. Sagsområder, der fremgår af bilagets liste II, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret efter forhandling med rigsmyndighederne, jf. lovens § 3 stk. 2.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Det fremgår af selvstyrelovens § 4, at Naalakkersuisut og regeringen kan aftale, at sagsområder, der alene vedrører grønlandske forhold, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af Grønlands Selvstyre.

Flagområdet er ikke oplistet som et sagsområde i lovens bilag. Af bemærkningerne til selvstyreloven følger bl.a., at det må anses for et anliggende for rigsmyndighederne at varetage regeludstedelse og administration med hensyn til anvendelse af det danske flag (dvs. Dannebrog), jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 3. De øvrige dele af flagområdet, for så vidt disse alene vedrører grønlandske anliggender, kan – hvis dette ikke allerede er sket – overtages efter aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering, jf. selvstyrelovens § 4.

Efter § 7, stk. 1, i hjemmestyreloven for Grønland (herefter hjemmestyreloven) kan rigsmyndighederne efter forhandling og med tilslutning fra hjemmestyret ved lov bestemme, at sagsområder, der ikke er nævnt i bilaget, overgår til hjemmestyret efter reglerne i § 4, stk. 2 og 4, eller efter reglerne i § 5. Afgørelsen af, hvilke sagsområder der skal overgå til hjemmestyret efter stk. 1, træffes ud fra hensynet til rigsenheden og til, at hjemmestyret får en udstrakt indflydelse på områder, der særligt berører grønlandske forhold, jf. lovens § 7, stk. 2.

Det fremgår af hjemmestyrelovens § 4, stk. 2, at hjemmestyret har den lovgivende og administrative myndighed for områder, der er overgået efter bestemmelsens stk. 1, og overtager de udgifter, der er forbundet hermed. Det fremgår endvidere af lovens § 4, stk. 4, at forskrifter, der vedtages af landstinget og stadfæstes af landsstyrets formand for disse sagsområder, benævnes landstingslove.

Det følger af selvstyrelovens § 23, stk. 3, at Grønlands Selvstyre fortsat har den lovgivende og udøvende magt inden for sagsområder, der allerede er overtaget efter hjemmestyrelovens § 4. Dette har bl.a. betydning for regelfastsættelsen vedrørende det grønlandske flag, som blev overtaget af hjemmestyret i 1985, jf. pkt. 3.2 nedenfor.

Når selvstyret overtager et sagsområde, har selvstyret den lovgivende og udøvende magt inden for sagsområdet, jf. selvstyrelovens § 1, og selvstyret finansierer sagsområdet fra tidspunktet for overtagelsen, jf. § 6, stk. 1. Samtidig ophører det danske ministeransvar på sagsområdet.

De gældende retsfor skrifter på et område, der overtages af selvstyret, gælder fortsat i Grønland, så længe selvstyret ikke har benyttet sig af muligheden for at fastsætte regler på området. Det følger af selvstyrelovens § 28.

3. Oversigt over reguleringen på flagområdet

I det følgende redegøres der for reguleringen på flagområdet, herunder de love og administrative for skrifter der på nuværende tidspunkt er sat i kraft for Grønland.

3.1. Dannebrog

Det følger af § 1, stk. 1, i lov nr. 1449 af 10. december 2024 om flagning, at Danmarks Riges nationalflag er Dannebrog.

Dannebrog har gennem en mere end hundredårig praksis haft status som Danmarks Riges nationalflag både indenrigs og udenrigs. Som Rigets nationalflag er Dannebrog et fælles symbol på rigsenhed for hele det danske rige, der gælder for hele området for dansk højhedsret, hvorfor Dannebrog føres af statslige myndigheder m.v., herunder rigsmyndigheder, inden for hele Rigsfællesskabet.

Bestemmelsen omfatter både Dannebrog som stutflag og splitflag. Det bemærkes i den forbindelse, at Dannebrog som stutflag fortsat anses som nationalflag, mens Dannebrog som splitflag anses som statsflaget. I denne sammenhæng anses både Dannebrog som stutflag og splitflag dog som Danmarks Riges nationalflag.

Det fremgår af lovens § 1, stk. 2, at Dannebrog som splitflag føres af Kongehuset, Folketinget, domstolene og statslige myndigheder samt institutioner m.v., der har særlig tilladelse hertil.

Det følger af bemærkningerne til selvstyreloven, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4121 (lovforslag nr. L 128 af 5. februar 2009, almindelige bemærkninger, pkt. 4.5), at stats- og forfatningsmæssige anliggender ikke kan overlades til Grønlands Selvstyre inden for grundlovens rammer.

Det fremgår endvidere, at dette bl.a. indebærer, at spørgsmål om kongerigets symboler – der er fælles for hele riget – hører under rigsmyndighederne uden mulighed for at overlade kompetence til Grønlands Selvstyre, og at det derfor må anses for et anliggende for rigsmyndighederne at varetage reguldstedelse og administration med hensyn til anvendelse af det danske flag

(dvs. Dannebrog) og rigsvåben m.v. i Grønland. Der henvises til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4178 (lovforslag nr. L 128 af 5. februar 2009, almindelige bemærkninger, pkt. 4.5.1), og side 262 i selvstyrekommissionens betænkning om selvstyre i Grønland.

Efter § 3, stk. 1, i lov nr. 222 af 6. juni 1985 om et særligt grønlandsk flag anvender rigsmyndighederne i Grønland Dannebrog. Private kan på land anvende Dannebrog, jf. lovens § 3, stk. 2. Skibe, der er indregistreret med hjemsted i Grønland, skal derimod benytte grønlandsk flag som nationalflag, jf. § 4, stk. 1, i landstingslov nr. 6 af 11. juni 1985 om Grønlands flag. Bestemmelsen gælder ikke for rigsmyndighedernes skibe, jf. § 4, stk. 3.

3.2. Erfalasorput (Grønlands Flag)

Ved § 1, stk. 1, i lov nr. 222 af 6. juni 1985 om et særligt grønlandsk flag blev det bestemt, at der anerkendes et særligt grønlandsk flag. Flagets udformning fastsættes ved kongelig resolution, jf. lovens § 1, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovens § 1, stk. 2, jf. Folketingstidende 1984-85, tillæg A, sp. 4584, at ministeren for Grønland – efter lovens gennemførelse – vil indstille til dronningen, at flaget udformes i overensstemmelse med landstingets henstilling. Bestemmelsen skal således ses i sammenhæng med § 1, stk. 1, i landstingslov nr. 6 af 11. juni 1985 om Grønlands flag, hvorefter det fremgår, at det grønlandske flags udformning fastsættes ved kongelig resolution efter indstilling fra Grønlands landsting (Inatsisartut).

Det følger således af bekendtgørelse nr. 305 af 24. juni 1985 om godkendelse af et særligt grønlandsk flag, at Hendes Majestæt Dronningen efter indstilling fra den daværende minister for Grønland den 6. juni 1985 med virkning fra lovens ikrafttrædelsestidspunkt godkendte, at det særlige grønlandske flag i overensstemmelse med Grønlands landstings vedtagelse udformes således:

»Det grønlandske flag er tværdelt af hvidt og rødt med en mod stangen forskudt kugle i modsatte farver. Afstanden fra kuglens centrum til flagdugens overkant og underkant er 1,5 radius (kuglens radius), til flagdugens kant ved stangen 1,75 radius til kanten flagdugens frie ende 2,7025 radius.«

Efter lov om et særlig grønlandsk flag § 2 fastsætter Grønlands hjemmestyre ved landstingslov regler om det grønlandske flags anvendelse i Grønland og på skibe, der er indregistreret med hjemsted i Grønland. Det fremgår således

af bemærkningerne til loven, at kompetencen til at fastsætte regler herom overføres til hjemmestyret i medfør af bestemmelsen i hjemmestyrelovens § 7, jf. § 4, jf. Folketingstidende 1984-85, tillæg A, sp. 4583. Kompetencen til at fastsætte regler om anvendelsen af det grønlandske flag er udnyttet ved landstingslov nr. 6 af 11. juni 1985 om Grønlands flag.

Efter § 4 i lov om et særligt grønlandsk flag kan det grønlandske flag uden særlig tilladelse i det enkelte tilfælde anvendes i den øvrige del af riget. Bestemmelsen indebærer, at det grønlandske flag også kan anvendes i de øvrige dele af riget, ligesom det er tilfældet med det særlige færøske flag (Merkið), jf. bekendtgørelse nr. 373 af 27. august 1948, som ændret ved bekendtgørelse nr. 198 af 9. juni 1959, om godkendelse af et særligt færøsk flag.

3.3. Udenlandske flag

Der gælder ikke i dag et forbud i Grønland mod at flage med andre landes nationalflag og områdeflag samt flag, der må sidestilles hermed.

Højesteret afsagde den 22. juni 2023 dom (sag 3/2023, udgivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2023, side 3976) i en sag om flagning i Danmark med det amerikanske flag (Stars and Stripes). Højesteret fandt i den forbindelse bl.a. med henvisning til de krav, der i dag må stilles til indgreb i form af forbud mod flagning, at den dagældende bekendtgørelse nr. 103 af 10. april 1915 om Forbud mod at benytte fremmede Nationsflag (flagbekendtgørelsen), som ligeledes var gældende for Grønland, ikke udgjorde det fornødne hjemmelsgrundlag for at forbyde flagning med det amerikanske flag.

Som følge af dommen udstedte Justitsministeriet samme dag bekendtgørelse nr. 881 af 22. juni 2023 om ophævelse af bekendtgørelse om flagning med fremmede nationsflag, der formelt ophævede bekendtgørelse nr. 103 af 10. april 1915 om Forbud mod at benytte fremmede Nationsflag, bekendtgørelse nr. 262 af 30. oktober 1957 om flagning med de øvrige nordiske landes flag og bekendtgørelse nr. 679 af 20. oktober 1989 om flagning med det europæiske flag. Derudover blev der efterfølgende ophævet en række cirkulærer og en skrivelse.

Ved Højesterets dom af 22. juni 2023 faldt de tre bekendtgørelser reelt bort, både for Danmark og for Grønland. Der har således ikke siden Højesterets dom været regler for Grønland, som forbyder flagning med andre landes nationalflag og områdeflag samt flag, der må sidestilles hermed.

I forhold til Danmark vedtog Folketinget den 3. december 2024 lov nr. 1449 af 10. december 2024 om flagning. De nye regler om flagning indebærer, at det fra den 1. januar 2025 – med få undtagelser – er forbudt og strafbart for borgere, virksomheder og institutioner m.v. at flage med andre landes nationalflag og områdeflag samt flag, der må sidestilles med disse. Forbuddet omfatter bl.a. ikke det grønlandske flag. Loven gælder ikke for Grønland og kan efter ønske fra Naalakkersuisut heller ikke sættes i kraft ved anordning.

Det følger af § 4 i lov om flagning, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at nærmere bestemte flag ikke er omfattet af lovens forbud. Justitsministeren vil således efter lovens ikrafttræden kunne fastsætte regler om, at det ikke er forbudt at flage med visse flag, såsom det f.eks. skete med det ukrainske flag i henhold til de regler, som gjaldt før Højesterets dom. Det følger endvidere af lovens § 5, at politiet i særlige tilfælde kan meddele tilladelse, herunder fastsætte vilkår, til flagning med flag omfattet af lovens forbud.

Det bemærkes, at kongelig resolution af 21. december 1833, som blev bekendtgjort ved kancelli cirkulære af 7. januar 1834, og kongelig resolution af 7. juli 1854, som blev bekendtgjort ved cirkulære af 2. august 1854, fortsat er gældende for Grønland. De to kongelige resolutioners indhold for så vidt angår flagning med udenlandske flag er imidlertid som følge af Højesterets dom af 22. juni 2023 faldet bort.